

(/)

[🏠 \(/ \)](#) > Kriminalhistorie (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie>)> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Smuglerlandet Danmark[← Forrige artikel](#) (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/mordet-i-vestermarie>)

Smuglerlandet Danmark

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 220*Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/smuglerlandet-danmark)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/smuglerlandet-danmark](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/smuglerlandet-danmark)) **t**(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/smuglerlandet-danmark)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/smuglerlandet-danmark](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/smuglerlandet-danmark)) **in**([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/smuglerlandet-danmark&title=)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/smuglerlandet-danmark](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/smuglerlandet-danmark)&title=)**Nils Valdersdorf Jensen****Smuglerlandet Danmark. Mennesker, sprut og cigaretter****Gads Forlag i samarbejde med Svendborg Museum og M/S Museet for Søfart, 2022. 288 sider, 349,95 kr.**

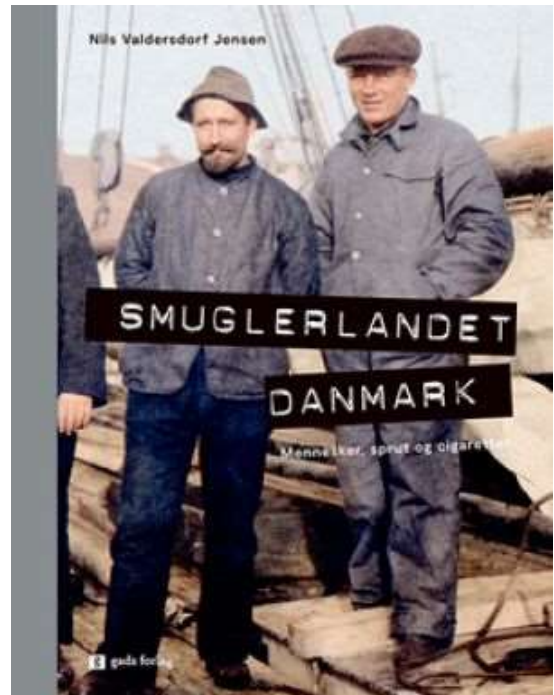
Den store, flot tilrettelagte og velskrevne bog Smuglerlandet Danmark – Mennesker, sprut og cigaretter, bygger på forfatterens ph.d.-afhandling Moral på grænsen – stat og smugleri i det sydfynske Øhav, 1850-2000, Syddansk Universitet 2001, samt på yderligere et par artikler af forfatteren. Nils Valdersdorf Jensen kan således sit stof, og det mærkes gennem hele bogen.

Smuglerlandet Danmark er kronologisk opbygget i otte hovedkapitler der omfatter varierende årrækker og sidetal, og afsluttes med et niende kapitel, der omfatter hele perioden, tiden 1750-2000. Det geografiske tyngdepunkt er det sydfynske øhav, der betegnes som Danmarks smuglerfarvand par excellence, men forfatteren kommer også omkring Øresundskysten, Bornholm og den jyske vestkyst i det væld af fortællinger, der indgår i bogen. For perioden 1750-1960 bygger bogen selvsagt på skriftlige kilder, mens forfatteren for tiden 1960-2000 inddrager mundtlige kilder, med behørig anonymisering, hvilket i øvrigt også gælder de skriftlige kilder for tiden efter 1946, idet bogen jo behandler kriminalitet i stor og lille skala, og kildematerialet for perioden efter 1946 derfor indeholder følsomme oplysninger. Den periodiske afgrænsning, de 250 år fra 1750 til 2000, omtales af forfatteren som de mest foranderlige i Danmarkshistorien, med industrialisering, afindustrialisering og globalisering osv., og er således, sammen med toldloven af 1797, bestemmende for afgrænsningen.

Naturligvis har der fundet smugling sted også før 1750; det har der vel siden mennesket for første gang oprettede en grænse af en eller anden slags, men den periodiske afgrænsning er selvsagt med til overhovedet at gøre det muligt at løse opgaven. Dvs. det forhold, at staten engagerer sig systematisk i bekæmpelsen af smugleri. Det betyder så også, at nogle af de centrale elementer i hele den behandlede periode på den ene side er det storstilede og organiserede smugleri, big business der styres af store såvel nationale som internationale bagmænd, og på den anden side det forhold, at smugleri, eller i hvert fald dele af smugleriet, i dele af den behandlede periode har et nærmest hyggeligt skær over sig; det skader jo ikke rigtigt nogen, og staten får nok, hvad den skal have alligevel, og det par flasker eller de pakker cigaretter osv. Men ulovligt var og er smugleri ligegodt.

En af bogens store fortjenester er da også, at forfatteren afdækker den mentalitet, der længe og ofte har været med til at retfærdiggøre smugleriet. Her burde ordet retfærdiggøre, vil nogle sikkert hævde, have været i citationstegn, men det er det ikke, fordi der netop omkring smugleriet, og blandt smuglerne selv, ofte har været en mentalitet der rummede en rodfæstet overbevisning om, at smugleri i bund og grund var i orden, nærmest en hæderlig foreteelse, hvilket romantikken omkring smugleri og visse smuglere da også har været med til at frembringe. Denne afdækning tilvejebringes netop ved hjælp af de mange beretninger og fortællinger om smugleri, som bogen indeholder; beretninger og fortællinger, som for bogens sene periode beredvilligt er givet forfatteren, hvilket i sig selv angiver smuglerimentaliteten, og i en vis grad smuglermentaliteten; smugleri var og blev i sig selv en mere eller mindre prisværdig aktivitet, eller i hvert fald en bemærkelsesværdig aktivitet, for ikke at sige bedrift. Det er således ikke de overordnede, statslige initiativer, der fylder mest i bogen, men disse angives, og ikke mindst disse initiativers konsekvenser i marken, eller mere gennemgående i farvandet.

Og endnu i 1909 kunne man i Bornholms Tidende argumentere for, at smugleri vel var en forbrydelse mod loven, men ikke mod samvittigheden eller moralen. Det ændrede sig imidlertid under Første Verdenskrig 1914-1918, hvor smugleri, i form af illegal udførsel af danske varer til de krigsførende lande, bragte Danmarks neutralitet i fare, og smugleri derfor gik fra at være noget, som alle kendte til og accepterede, til at blive opfattet som potentielt statsundergravende.

Men den tendens vendte også. Visse storsmuglere skelnede i 1960'erne mellem ulovligt og kriminelt, og i den forbindelse blev cigaretsmugling blot betegnet som ulovligt. Smugling kunne faktisk, stadigt ifølge visse storsmuglere, være en god samfundsgerning, for de penge, som køberne af smuglercigaretter sparede, kunne naturligvis bruges på andre daglige fornødenheder. En noget særegen logik, men ikke desto mindre en logik, og i hvert fald en god forklaring, når man nu skulle overbevise sig selv om, at smugling egentligt ikke var forkert. På et tidspunkt samledes smuglerne oven i købet i det som den samtidige presse kaldte smuglerkongressen, for at diskutere toldvæsenets stadigt skrappere metoder. Smuglerne var forargede over toldernes bissetricks, og var f.eks. utilfredse med, at tolderne var begyndt at hoppe ud på vejen, så smuglerne var nødt til at stoppe deres biler. De var, anførte smuglerne, jo blot "erhvervsfolk uden bogføringspligt." Man kan strække argumentationen langt.

Og man kan følge historien endnu længere og endnu dybere i Smuglerlandet Danmark – Mennesker, sprut og cigaretter. Det er en flot og grundig bog, Nils Valdersdorf Jensen har skrevet. Den vil gøre sig godt på ethvert bord og i enhver reol. Og den behøver ikke blive smuglet ind i huset.

[Historie-online.dk, den 14. marts 2023]

← Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/mordet-i-vestermarie>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

**ORGANISERET KRIMINALITET
– DENGANG OG I DAG**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/organiseret-kriminalitet-dengang-og-i-dag>)

TIL GAVN FOR DE LEVENDE

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/til-gavn-for-de-levende>)

BAG TREMMER

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/bag-tremmer](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/bag-tremmer)
